

Notat

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Modtager(e):

Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser

Notat om status for Milena Penkowa-sagerne

Notatet redegør kort om status for dele af de såkaldte »Milena Penkowa-sager«. Det drejer sig om de dele af sagerne, som ministeriet helt eller delvist er involveret i:

1. Det skærpede tilsyn med Københavns Universitet.
2. Sager hos Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.
3. Proceduren vedrørende EliteForsk-prisen.
4. Øvrige forhold.

Notatet omhandler ikke øvrige dele af sagskomplekset, herunder Københavns Universitets (KU) egen undersøgelse af Milena Penkows samlede forskningsproduktion, Københavns Politis sigtelse af Milena Penkowa for dokumentfalsk og bedrageri m.v.

1 Det skærpede tilsyn med Københavns Universitet

Daværende minister for videnskab, teknologi og udvikling Charlotte Sahl-Madsen iværksatte den 22. marts 2011 et skærpet tilsyn med KU. Generelt kan følgende oplyses om tilsyn:

Ministerens tilsynsforpligtelse fremgår af universitetslovens § 1, stk. 2.

Tilsynet består dels af et løbende overordnet tilsyn af, om universiteterne opfylder deres formål tilfredsstillende (f.eks. baseret på indikatorer), dels af et ad hoc-tilsyn, hvor ministeriet foretager tilsyn med helt konkrete sager, fordi det er blevet opmærksomt på forhold, som vækker bekymring.

Et skærpet tilsyn iværksættes, hvis ministeriet på baggrund af konkrete forhold beslutter særligt nøje at følge, om universitetets forvaltning samlet set kan betragtes som velfungerende. Det kan bl.a. indebære et tilsyn med ledelsesmæssige ressourcer samt håndtering af diverse procedurer, herunder hvem der besidder kompetence til at træffe beslutninger.

Det skærpede tilsyn vil normalt ikke omfatte hele universitetets virksomhed, men kun de relevante dele set i forhold til ministeriets opmærksomhedspunkter.

18. april 2012

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Postboks 2135

1015 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post fivu@fivu.dk

Netsted www.fivu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 11-119442

Dok nr. 2149973

Side 1/1

Et skærpet tilsyn betyder ikke, at ministeriet sætter universitetet under administration, men at ministeriet ekstraordinært følger universitetets forvaltning og administrative beslutninger tæt og løbende.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har siden iværksættelsen af det skærpede tilsyn afholdt møder med KU.

Det skærpede tilsyn har omfattet, hvordan ledelsen og forvaltningen på KU er tilrettelagt, herunder ansvars- og kompetencefordelingen mellem de forskellige niveauer i den centrale administration og mellem den centrale administration og de decentrale enheder. Det skærpede tilsyn har tillige omfattet samspillet mellem den akademiske og den administrative ledelsesstreng. Gennem tilsynet er kompetencefordelingen, styringsredskaber og -processer i organisationen søgt belyst. Endvidere har det skærpede tilsyn omfattet opfølgningen på Rigsrevisionens rapport om tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed ved KU fra maj 2011.

Formålet med det skærpede tilsyn har været at undersøge og vurdere, hvordan KU's organisering fungerer, herunder skabe sikkerhed for, at der på KU er tilstrækkelig klarhed over sagsgange og beslutningskompetencer samt klarhed over, hvordan universitetet sikrer en entydig og gennemsigtig ansvarsplacering i forbindelse med universitetets administrative processer.

KU har deltaget aktivt i møderækken og har undervejs i processen arbejdet med forskellige forhold i organisationen og organiseringen. På den baggrund er Styrelsen for Universiteter og Internationalisering i den opsamlende rapport fremkommet med en række opmærksomhedspunkter, som universitetet opfordres til at vurdere og arbejde videre med.

Styrelsen for Universiteter og Internationalisering har påpeget forhold omkring opgavefordelingen i direktionen, administrativ sammenhæng og gennemslagskraft i organisationen samt koordinering. Styrelsen har ligeledes henledt universitetets opmærksomhed på eventuelle problemer som følge af den integrerede akademiske og administrative ledelse og vigtigheden af klarhed over kompetencer og rammer for ansatte. Koordinering og inddragelse af organisationens forskellige niveauer er ligeledes blevet behandlet.

Rapporten har inden offentliggørelsen været i høring hos KU. Der er på baggrund heraf foretaget enkelte præciseringer i rapporten.

Med rapporten er det skærpede tilsyn med KU afsluttet. KU er dog fortsat underlagt det almindelige tilsyn med universiteterne. KU's opfølgning på det skærpede tilsyn og rapporten vil indgå i styrelsens tilsyn med universitetet i 2013.

Rapporten er offentliggjort på styrelsens hjemmeside www.ui.dk.

2 Sager hos Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU) er et uafhængigt organ nedsat i medfør af lov om forskningsrådgivning m.v. UVVU behandler sager

om uredelighed i forskning. Videnskabelig uredelighed er i loven defineret som »forfalskning, fabrikering, plagiering og andre alvorlige brud på god videnskabelig praksis, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskningsmæssige resultater.«

UVVU anser oplysning om verserende sager for fortrolige og giver derfor som udgangspunkt heller ikke oplysning om, hvilke sager der er under behandling i udvalgene.

Imidlertid har både Milena Penkowa og KU offentligt, jf. bl.a. universitetets hjemmeside, tilkendegivet, at KU i november måned 2010 indgav to klager over Milena Penkows videnskabelige arbejder.

KU har endvidere på sin hjemmeside oplyst, at Bente Klarlund Pedersen i april måned 2011 indgav en klage over Milena Penkows videnskabelige arbejder. UVVU's sekretariat har oplyst, at der var tale om to klager.

Herudover behandler UVVU for tiden flere sager, hvor Milena Penkowa i større eller mindre omfang er involveret, og hvoraf nogle har været omtalt i pressen.

UVVU's formand er landsdommer og udpeget af ministeren. Ministeren udpeger også UVVU's medlemmer og suppleanter, som alle er anerkendte forskere. Beskikkelsesperioden for medlemmerne er normalt 4 år med mulighed for genudpegning i 2 år. Den 6-årige normale beskikkelsesperiode for medlemmerne af UVVU's sundhedsvidenskabelige udvalg udløb for de flestes vedkommende i januar 2012.

For at fastholde momentum og sikre fremdrift i meget komplekse verserende klagesager kan ministeren undtagelsesvis forlænge beskikkelsesperioden for medlemmer og suppleanter med henblik på, at de færdiggør sager, der er under behandling i udvalget, jf. bekendtgørelse nr. 144 af 20. februar 2012 om ændring af bekendtgørelse om UVVU. Ministeren har benyttet sig af denne mulighed for at sikre de bedste muligheder for færdiggørelsen af de verserende klager, dvs. de hidtidige medlemmer af det sundhedsvidenskabelige udvalg færdiggør de verserende klagesager, som på denne måde kan forventes afgjort i løbet af 2012. Nye medlemmer deltager ikke i færdiggørelsen af disse sager.

UVVU sekretariatsbetjenes af Styrelsen for Forskning og Innovation. Ministeriet er derfor ikke involveret i behandlingen af UVVU's sager.

3 Proceduren vedrørende EliteForsk-prisen

Den 30. marts 2011 skrev KU til ministeriet, at det var KU's vurdering, at med Københavns Byrets dom af 17. december 2010 af Milena Penkowa for under-slåb, dokumentfalsk og falsk anklage var grundlaget for KU's indstilling af Milena Penkowa til EliteForsk-prisen bortfaldet. Samtidig beklagede KU over for ministeriet indstillingen, som KU betegede som et fejlskøn.

Henvendelsen fra KU gav bl.a. anledning til en gennemgang af proceduren for indstilling af kandidater til EliteForsk-prisen.

Proceduren for behandling af indstillinger til EliteForsk-prisen er, at universiteter, forskningsinstitutioner og private virksomheder med forskningsaktiviteter har mulighed for at indstille et antal nøje udvalgte, velkvalificerede kandidater til de fem EliteForsk-priser. Priserne uddeles én gang årligt. Indstillingerne indsendes samlet på en ikkeprioriteret liste fra de enkelte universiteter, forskningsinstitutioner og virksomheder.

Samtlige forslag vurderes af Det Frie Forskningsråds bestyrelse, der på baggrund af en forskningsfaglig vurdering bedømmer de indstillede kandidater. Det Frie Forskningsråds bestyrelse indstiller herefter de fem prismodtagere til ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser. Der er tale om en bunden indstilling til ministeren.

Bestyrelsens forskningsfaglige vurdering foretages på baggrund af følgende bilag til institutionernes indstilling:

- En faglig begrundelse for indstillingen af kandidaten.
- Kandidatens cv og publikationsliste.

I lyset af KU's henvendelse af 30. marts 2011 drøftede Det Frie Forskningsråds bestyrelse forud for offentliggørelsen af opslaget i maj måned 2011, hvorvidt proceduren burde ændres. Bestyrelsen fandt imidlertid, at indholdet i de tidligere opslag var fyldestgørende. Eneste ændring i opslaget er, at der nu til alle indstillende organer (universiteter, forskningsinstitutioner og virksomheder) stilles krav om, at den faglige begrundelse for indstillingen af kandidaten skal underskrives af den person, der har udarbejdet den. I tillæg hertil vil Styrelsen for Forskning og Innovation tage kontakt til alle rektorater for uddybende at redegøre for den praksis, som fremadrettet forventes anvendt ved indstillinger til EliteForsk-prisen.

Næste uddeling af EliteForsk-prisen finder sted i februar 2013.

4 Øvrige forhold

4.1 Forløbet vedrørende den anonyme henvendelse om bevillingspraksis i Det Frie Forskningsråd | Sundhed og Sygdom

I februar 2011 var der i medierne en debat om 30 anonyme spørgsmål, som daværende minister for videnskab, teknologi og udvikling Helge Sander havde anmodet ministeriet om at besvare. I medierne blev denne sag koblet sammen med sagerne om Milena Penkowa. Det skal dog understreges, at ministeriet ikke har dokumentation hverken for eller imod, at Milena Penkowa er kilden til de pågældende spørgsmål. Om det konkrete forløb kan følgende oplyses:

Medio marts 2009 gav den daværende minister et dokument med 30 anonyme spørgsmål til departementschefen. Dokumentet indeholdt kritiske spørgsmål til be-

villingspraksis i Det Frie Forskningsråd | Sundhed og Sygdom (FSS). Ministeren oplyste ikke departementschefen om, hvem der havde forfattet spørgsmålene. Endvidere var der i sagen et efterfølgende anonymt dokument, der fremtrådte som en replik til ministeriets svar på de oprindelige 30 anonyme spørgsmål.

Sammen med en generel redegørelse for hele sagen offentliggjorde ministeriet den 16. februar 2011 begge dokumenter på sin hjemmeside

4.2 Milena Penkows beskikkelse som censor, jf. UVT alm. del – svar på spørgsmål 178 (folketingsåret 2010-11, 1. samling)

I maj 2010 var det Universitets- og Bygningsstyrelsens (Nu Styrelsen for Universiteter og Internationalisering) vurdering, at der ikke var det fornødne grundlag for at afskikke Milena Penkowa fra censorkorpset. Primo marts 2011 valgte Milena Penkowa at anerkende Københavns Byrets dom 17. december 2010 for dokumentfalsk, underslæb og falsk anklage. Som følge heraf blev Milena Penkowa afskikket som censor den 15. marts 2011.

Som opfølgning på den konkrete sag vil styrelsen fremover vurdere, i hvilket omfang der i den konkrete situation kan være grundlag for at suspendere en censor under verserende sager.

4.3 Opfølgning på UVT alm. del – svar på spørgsmål 183 (folketingsåret 2010-11, 1. samling) om ph.d.- og specialestuderende

Universitets- og Bygningsstyrelsen (Nu Styrelsen for Universiteter og Internationalisering) bad i april 2011 Københavns Universitet om en redegørelse vedrørende forholdene. Denne blev fulgt op af en status pr. 1. marts 2012 vedrørende tre konkrete sager, der var omtalt i redegørelsen. Sagerne omhandlede visse uafklarede forhold for to ph.d.-studerende samt en specialestuderende.

Styrelsen har taget denne status til efterretning, men vil dog anmode universitetet om at uddybe oplysningerne vedrørende ansættelsesforholdene for de to ph.d.-studerende.